

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 25.11.2020
SWD(2020) 296 final

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΠΤΩΣΕΩΝ

που συνοδεύει το έγγραφο

Πρόταση
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση δεδομένων
(Πράξη για τη διακυβέρνηση δεδομένων)

{COM(2020) 767 final} - {SEC(2020) 405 final} - {SWD(2020) 295 final}

A. Ανάγκη ανάληψης δράσης
Ποιο είναι το πρόβλημα και γιατί είναι πρόβλημα σε επίπεδο ΕΕ;
Το πρόβλημα που αντιμετωπίζεται με την παρούσα πρωτοβουλία είναι ότι η κοινοχρησία δεδομένων στην ΕΕ παραμένει περιορισμένη, παρά τα δυνητικά οφέλη της εν λόγω κοινοχρησίας για την οικονομία και την κοινωνία. Έχουν εντοπιστεί τρεις κύριοι λόγοι για αυτό: – η χαμηλή εμπιστοσύνη στην κοινοχρησία δεδομένων – οι δυσκολίες που συνεπάγεται η περαιτέρω χρήση ορισμένων δεδομένων του δημόσιου τομέα και η συλλογή δεδομένων για αλτρουιστικούς λόγους – τα τεχνικά εμπόδια στην περαιτέρω χρήση των δεδομένων.
Τι θα πρέπει να επιτευχθεί;
Στόχος είναι να αυξηθεί η εμπιστοσύνη στην κοινοχρησία δεδομένων, να ενισχυθούν οι μηχανισμοί που αυξάνουν τη διαθεσιμότητα των δεδομένων και να αντιμετωπιστούν τα τεχνικά εμπόδια στην περαιτέρω χρήση των δεδομένων. Με αυτόν τον τρόπο θα υποστηριχθεί η διαθεσιμότητα δεδομένων για χρήση στην οικονομία (για την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών, περισσότερης αποδοτικότητας) και στην κοινωνία (για την αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων). Η πρωτοβουλία έχει στόχο να δημιουργήσει τη βάση για έναν νέο, ευρωπαϊκό τρόπο διακυβέρνησης των δεδομένων, ως εναλλακτική λύση στο μοντέλο των πλατφορμών που εφαρμόζουν επί του παρόντος μεγάλες τεχνολογικές εταιρείες.
Ποια είναι η προστιθέμενη αξία της δράσης σε επίπεδο ΕΕ (επικουρικότητα);
Μέσω της εφαρμογής κοινών κανόνων σε όλα τα κράτη μέλη, η πρωτοβουλία θα εξασφαλίσει ότι οι εταιρείες μπορούν να επωφεληθούν από την κλίμακα της εσωτερικής αγοράς και να παράσχουν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους σε όλη την ΕΕ. Οι εταιρείες και οι ερευνητικοί οργανισμοί θα έχουν δυνατότητα πρόσβασης σε δεδομένα από διαφορετικά κράτη μέλη υπό παρόμοιους όρους.
B. Λύσεις
Ποιες είναι οι διάφορες επιλογές για την επίτευξη των στόχων; Υπάρχει προτιμώμενη επιλογή ή όχι; Αν όχι, γιατί;
Η εκτίμηση επιπτώσεων επικεντρώθηκε σε τέσσερις τομείς παρέμβασης: μηχανισμούς για τη βελτιωμένη περαιτέρω χρήση δεδομένων του δημόσιου τομέα, μέτρα για τη δημιουργία εμπιστοσύνης στους διαμεσολαβητές δεδομένων, μέτρα για τη διευκόλυνση του αλτρουισμού των δεδομένων και δημιουργία ενός ευρωπαϊκού μηχανισμού για τον συντονισμό και την κατεύθυνση οριζόντιων θεμάτων διακυβέρνησης. Για κάθε τομέα, η εκτίμηση επιπτώσεων εξέτασε επιλογές μη δεσμευτικού δικαίου, όπως καθοδήγηση και συστάσεις, και δύο επιλογές υποχρεωτικών κανόνων δικαίου που διαφέρουν ως προς τον βαθμό έντασης. Η ανάλυση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα μέτρα μη δεσμευτικού δικαίου δεν αναμένεται να δημιουργήσουν την απαραίτητη εμπιστοσύνη στην κοινοχρησία δεδομένων στους διάφορους τομείς παρέμβασης. Για παράδειγμα, ο αλτρουισμός δεδομένων διαθέτει μια ισχυρή συνιστώσα προστασίας του καταναλωτή, οι στόχοι της οποίας είναι δύσκολο να επιτευχθούν μόνο με βάση μέτρα μη δεσμευτικού δικαίου. Όσον αφορά τη βελτιωμένη περαιτέρω χρήση δεδομένων του δημόσιου τομέα, εξετάστηκαν τόσο ένα συγκεντρωτικό όσο και ένα αποκεντρωμένο μοντέλο χειρισμού της περαιτέρω χρήσης των δεδομένων. Για τα μέτρα που έχουν στόχο να δημιουργήσουν εμπιστοσύνη στους διαμεσολαβητές δεδομένων, οι επιλογές διέφεραν όσον αφορά τον εθελοντικό ή υποχρεωτικό χαρακτήρα του συστήματος επισήμανσης/πιστοποίησης. Για τον αλτρουισμό δεδομένων, αξιολογήθηκαν οι επιλογές ενός εθελοντικού συστήματος πιστοποίησης και ενός υποχρεωτικού συστήματος αδειοδότησης. Οι επιλογές για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού μηχανισμού για τον συντονισμό και την κατεύθυνση οριζόντιων θεμάτων διακυβέρνησης ήταν η δημιουργία ενός αυτόνομου νομικού φορέα και η ανάθεση της σύστασης μιας

ομάδας εμπειρογνομόνων στην Επιτροπή. Η αξιολόγηση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, για τρεις τομείς παρέμβασης, η επιλογή χαμηλότερης έντασης ήταν προτιμότερη. Ωστόσο, για τον αλτρουισμό δεδομένων, η επιλογή υψηλότερης έντασης ήταν πιο κατάλληλη: η υποχρεωτική έκδοση αδειοδότησης από δημόσια αρχή θα δημιουργήσει την απαιτούμενη εμπιστοσύνη στους μηχανισμούς αλτρουισμού δεδομένων. Για την επισήμανση ή πιστοποίηση των διαμεσολαβητών δεδομένων, το υποχρεωτικό σύστημα υψηλότερης έντασης θα ήταν επίσης μια εφικτή εναλλακτική, καθώς θα καθορίσει σαφείς κανόνες λειτουργίας εντός της ευρωπαϊκής αγοράς δεδομένων και θα δημιουργήσει μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στις υπηρεσίες των εν λόγω διαμεσολαβητών.
Ποιες απόψεις διατύπωσαν οι διάφοροι ενδιαφερόμενοι φορείς; Ποιος υποστηρίζει την κάθε επιλογή;
Οι δημόσιες αρχές επικροτούν τις προσπάθειες να διευκολυνθεί η συμμετοχή του δημόσιου τομέα σε κοινούς ευρωπαϊκούς χώρους δεδομένων. Υποστηρίζουν τη δημιουργία μηχανισμού μίας στάσης για την περαιτέρω χρήση των δεδομένων, καθώς και την ενίσχυση του ρόλου των οργανισμών της ΕΕ στην ιεράρχηση των προτύπων. Οι οργανώσεις του κλάδου, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ και των ενώσεων επιχειρήσεων, επισημαίνουν τη σημασία της τυποποίησης και της διαλειτουργικότητας και υποστηρίζουν τη θέσπιση ενός εθελοντικού μηχανισμού πιστοποίησης/επισήμανσης για τους διαμεσολαβητές δεδομένων. Τα ακαδημαϊκά και τα ερευνητικά ιδρύματα υποστηρίζουν την ενίσχυση της περαιτέρω χρήσης ορισμένων δεδομένων του δημόσιου τομέα και τον αλτρουισμό δεδομένων. Το ευρύ κοινό υποστηρίζει μια συνολική στρατηγική για τα δεδομένα και την αλτρουιστική κοινοχρησία δεδομένων, καθώς και την ανάπτυξη τεχνικών εργαλείων που θα παρέχουν τη δυνατότητα ενεργής συμμετοχής των πολιτών στην οικονομία των δεδομένων.
Γ. Επιπτώσεις της προτιμώμενης επιλογής
Ποια είναι τα οφέλη της προτιμώμενης επιλογής (ειδιάλλως, των κυριότερων επιλογών);
Η προτιμώμενη δέσμη θα έχει άμεσο αντίκτυπο μεταξύ 7,2 δισ. EUR και 10,9 δισ. EUR το 2028 στην ενωσιακή οικονομία των δεδομένων. Επίσης, η πρωτοβουλία θα δράσει καταλυτικά για τη δημιουργία αποδοτικότερων υπηρεσιών και νέων προϊόντων με βάση τα δεδομένα, συμπεριλαμβανομένης της τεχνητής νοημοσύνης. Αυτό δεν θα ωφελήσει μόνο την οικονομία των δεδομένων, αλλά και την οικονομία και την κοινωνία της ΕΕ συνολικά. Για παράδειγμα, συμβάλλει στην επίτευξη αυξημένης παραγωγικότητας στη μεταποίηση δυνητικού ύψους 1,3 τρις. EUR έως το 2027 μέσω των δεδομένων του διαδικτύου των πραγμάτων και στην εξοικονόμηση περίπου 120 δισ. EUR ετησίως στον τομέα της υγείας στην ΕΕ.
Ποιο είναι το κόστος της προτιμώμενης επιλογής (ειδιάλλως, των κυριότερων επιλογών);
Στην έκθεση παρουσιάζεται λεπτομερώς το διαφορετικό κόστος κάθε μέτρου για τους οικείους ενδιαφερόμενους φορείς, συμπεριλαμβανομένων τόσο όσων παράγουν δεδομένα όσο και όσων προβαίνουν στην περαιτέρω χρήση τους. Για παράδειγμα, ένα εθελοντικό σύστημα επισήμανσης θα επιφέρει εφάπαξ δαπάνη 20 000 EUR έως 50 000 EUR για την απόκτηση του σήματος από τους διαμεσολαβητές δεδομένων.
Ποιες είναι οι επιπτώσεις στις ΜΜΕ και στην ανταγωνιστικότητα;
Οι ΜΜΕ θα επωφεληθούν από την απλουστευμένη πρόσβαση σε δεδομένα του δημόσιου τομέα. Για τους νέους διαμεσολαβητές δεδομένων, τα δυνητικά οφέλη από άποψη βάσης πελατών και εσόδων υπερβαίνουν κατά πολύ τις δαπάνες που απαιτούνται για την πιστοποίηση/επισήμανση.
Θα υπάρξουν σημαντικές επιπτώσεις στους εθνικούς προϋπολογισμούς και στις εθνικές διοικήσεις;
Τα κράτη μέλη που δεν διαθέτουν ήδη δομές για τη διάθεση δεδομένων του δημόσιου τομέα θα

επιβαρυνθούν με δαπάνες. Αυτές μπορεί να συνίστανται σε μια εφάπαξ δαπάνη ύψους 10,6 εκατ. EUR κατά μέσο όρο ανά κράτος μέλος και μια επαναλαμβανόμενη ετήσια δαπάνη ύψους 610 000 EUR για συντήρηση. Ωστόσο, το οικονομικό όφελος από τα τέλη και την εξοικονόμηση κόστους λόγω της υψηλότερης αποδοτικότητας (η οποία εκτιμάται σε 684 εκατ. EUR ετησίως) θα είναι πολύ σημαντικότερο από αυτές τις δαπάνες.
Θα υπάρξουν άλλες σημαντικές επιπτώσεις; Η καλύτερη χρήση των δεδομένων μπορεί να επιφέρει βελτιώσεις στην υγεία και στην ευημερία, καλύτερο περιβάλλον, ενισχυμένη δράση για το κλίμα και αποτελεσματικότερες δημόσιες υπηρεσίες. Στον τομέα της υγείας, τα δεδομένα μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη καλύτερων και πιο εξατομικευμένων θεραπειών. Στον τομέα της κινητικότητας, επιπλέον της εξοικονόμησης πάνω από 27 εκατομμυρίων ωρών για τους χρήστες των δημόσιων συγκοινωνιών, θα μπορούσαν να εξοικονομηθούν έως 20 δισ. EUR ετησίως από το κόστος εργασίας των οδηγών αυτοκινήτων, χάρη στην πλοήγηση σε πραγματικό χρόνο. Αυτή μειώνει τον χρόνο που οι οδηγοί δαπανούν «κολλημένοι» στην κίνηση και έχει οφέλη για το περιβάλλον, λόγω της μείωσης των εκπομπών CO₂ και της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.
Αναλογικότητα Η πρωτοβουλία αποτελεί ένα πλαίσιο που ευνοεί την κοινοχρησία δεδομένων στην ΕΕ. Είναι αναλογική με τους επιδιωκόμενους στόχους και παρέχει ευελιξία για επιπρόσθετα μέτρα σε εθνικό και τομεακό επίπεδο.
Δ. Παρακολούθηση Πότε θα επανεξεταστεί η πολιτική; Η πολιτική θα επανεξεταστεί μετά από 4 έτη.